

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра теоретичної і практичної філософії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Заст. декана
філософського факультету
Комаха Л.Г.

«____» _____ 2019 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія науки та інновації

для аспірантів (друга частина)

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	033 Філософія
освітній рівень	Доктор філософії (PhD)
освітня програма	Доктор філософії
вид дисципліни	Обов'язкова навчальна дисципліна

Форма навчання	денна
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS	7/4
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	екзамен

Викладач: Баумейстер А.О., д.ф.н., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__»__ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

КИЇВ – 2019

Розробники: Баумейстер А.О., д.ф.н., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Затверджено

«_____» _____

2019__ р.

Завідувач кафедри теоретичної і практичної філософії

_____ (Шашкова Л.О.)

Протокол № _____ від «_____» _____
2019 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол №__ від «_» _____ 2019 року

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 2019 року

ВСТУП

Мета дисципліни – надати аспірантам знання, що дозволять їм орієнтуватися в сучасних формах і практиках функціонування гуманітарного знання, а також створювати оригінальні освітні проекти в царині гуманітаристики й філософської експертизи.

Вимоги до вибору навчальної дисципліни:

1. До початку вивчення цього курсу аспіранти мають **знати** концептуальні знання з теоретичної і практичної філософії, які дають розуміння сутності філософії, її функцій та ролі в історії науки; специфіка філософських проблем, особливостей взаємин філософії з наукою, релігією, мистецтвом як формами духовного життя людства; критичне осмислення особливостей і проблематики сучасних філософських концепцій та варіантів розв'язання філософських проблем; сутності й типи наукової раціональності крізь призму критичного осмислення сучасних досягнень науки; онтологічні, гносеологічні, аксіологічні, антропологічні, феноменологічні константи та орієнтири, що зумовлюють процеси формування світогляду та дають уявлення про головні принципи теоретичної і практичної діяльності людини з метою засвоєння критеріїв для експертних оцінок та способів їх фахового використання у різних сферах соціальної практики.
2. **Вміти** здійснювати аналітично-пошукову роботу; збирати та інтерпретувати наукову інформацію, ставити конкретні цілі і завдання та реалізовувати їх за допомогою обраних теоретичних, практичних і прикладних підходів та методів; формувати гуманітарну експертну думку через аналіз конфліктних, типових чи особливих ситуацій; полемізувати стосовно актуальних проблем гуманітарного знання з точки зору їх практичної значимості; аналізувати природу онтологічних, гносеологічних, антропологічних, соціальних, культурних, правових, політичних, мовних та історичних явищ; давати оцінку стану і тенденціям розвитку сучасної гуманітаристики, орієнтуватися в її новітніх практиках.
3. **Володіти елементарними навичками** розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у процесі навчання та в дослідницькій діяльності; аналітично обґрунтовувати цілі та напрямки досліджень з прикладної філософії, зокрема аналізувати філософські проблеми соціальної практики, прогнозувати відповідні тенденції та наслідки її розвитку, розробляти моделі її можливого вдосконалення; здійснювати різні види експертно-аналітичної роботи (анотації, реферати, бібліографії, аналітичні матеріали тощо) щодо тематики прикладної філософії; належним чином представляти результати проведеної роботи; вільно здійснювати комунікацію в професійному середовищі.

Анотація навчальної дисципліни: дисципліна «*Філософія науки та інновації*» викладається на першому році програми доктора філософії. Провідною ідеєю запропонованого курсу є дослідження сучасних форм публічного функціонування гуманітарного знання і розробка альтернативних проектів, пов'язаних з практичним застосуванням гуманітарних знань у сучасних умовах.

Завдання (навчальні цілі) – надати компетентності, що дозволять аспірантам орієнтуватися в сучасних формах і практиках функціонування гуманітарного знання, а також створювати оригінальні освітні проекти в царині гуманітаристики й філософської експертизи.

Структура курсу: у курсі передбачено дві змістовні частини. Заняття проводяться у вигляді дискусійних та інтерактивних лекцій і практичних занять. Завершується дисципліна **екзаменом**.

Навчальний курс спрямований на організацію сучасного гуманітарного дослідження в обраній сфері з метою демонстрації нових можливостей створення самостійних освітніх проектів у сучасних умовах. Для цього на теоретичних заняттях передбачається обговорення філософської і наукової літератури для побудови методологічної роботи з конструювання майбутньої дослідницької програми, а на практичних – аналіз і оцінювання представлених на обговорення результатів (проміжних і остаточних) дослідження.

Результати навчання:

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

Код	Результат навчання	Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
	Результат навчання 1) знати; 2) вміти; 3) комунікація; 4) автономність і відповідальність)			
	Знати:			
1.1	Специфіку філософської і наукової методології.	Лекції, семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Аналітичний письмовий звіт, усна доповідь під час заняття, екзаменаційна робота	5
1.2	Принципи побудови та основні елементи філософської і наукової організації дослідження.	Лекції, семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Аналітичний письмовий звіт, усна доповідь під час заняття, екзаменаційна робота	5
1.3	Особливості різних методологічних підходів в науці і філософії.	Лекції, семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Аналітичний письмовий звіт, усна доповідь під час заняття, екзаменаційна робота	5
	Вміти:			
2.1	Демонструвати навички опрацювання літератури із обраної теми для дослідження теми	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
2.2	Пояснювати роль критичного мислення в формуванні дослідної програми і в процесі її виконання	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
2.3	Пояснювати і обґрунтовувати варіативність методологічних підходів до аналізу теми та її прикладного застосування	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
2.4	Здійснювати поняттєво-категоріальний опис досліджуваного об'єкту, спираючись на знання різноманітних теоретичних контекстів.	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5

2.5	Визначати форми фіксації результатів дослідження і критичні способи їх оцінювання.	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
	Комунікація:			
3.1	Демонструвати здатність до вільної комунікації мовою навчання	Семінари, практичні і польові заняття, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
3.2	Використовувати знання іноземних мов для аналізу інформаційних інтернет-ресурсів, читання новітньої філософської і наукової літератури в підготовці до створення і реалізації дослідницької програми.	Семінари, практичні і польові заняття, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	5
3.3	Презентувати результати досліджень та здійсненої самостійної роботи.	Семінари, самостійна робота, презентації	Письмовий звіт, усна доповідь, презентація прикладного дослідження, екзамен	10
3.4	Вести полеміку стосовно питань проведення дослідження і його результатів в умовах сучасних міждисциплінарних досліджень цієї теми на основі володіння категоріально-поняттєвим апаратом філософії і науки.	Семінари, практичні заняття	Дискусії, усні доповіді	5
3.5	Брати участь у фахових дискусіях в процесі аудиторної роботи	Семінари, практичні заняття	Усні доповіді, дискусії	10
	Автономність і відповідальність:			
4.1	Самостійно шукати та критично опрацьовувати літературу для проведення наукового дослідження, вільно володіти методами обробки, аналізу та синтезу наукової інформації	Самостійна робота	Письмовий звіт, усна доповідь під час заняття	5
4.2	Вирішувати самостійно комплексні завдання, пов'язанні із обраною темою, та порівнювати їх із результатами власне проведених міждисциплінарних досліджень на основі обраної методологічної позиції.	Семінари, самостійна робота	Письмовий звіт, усна доповідь під час заняття	5
4.3	Приймати самостійні рішення щодо вибору методів та форм власного дослідження обраних феноменів в умовах невизначеності.	Семінари, самостійна робота	Письмовий звіт, усна доповідь під час заняття	5
4.4	Нести відповідальність за достовірність та політико-ідеологічну незаангажованість	Семінари, самостійна робота	Письмовий звіт, усна доповідь заняття	5

	проведених філософських досліджень і пояснень особливостей об'єкту аналізу.			
4.5	Демонструвати можливості до подальшого навчання з високим рівнем автономності.	Самостійна робота	Дискусії, письмовий звіт, усна доповідь	5

Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання (необов'язково для вибіркових дисциплін)

Результати навчання дисципліни					
Програмні результати навчання	1.1	1.2	2.1	4.1	4.2

Схема формування оцінки:

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (знання 1.1 – 1.3), що складає 15% від загальної оцінки та **оцінювання практичної підготовки** – результати навчання (вміння 2.1-2.5); (комунікація 3.1-3.5); (автономність та відповідальність 4.1-4.5), що складає 85% загальної оцінки.

Критерії оцінювання:

1. Лекція/дискусія:

4 балів – аспірант у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу

3 бали - аспірант у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності.

2. Практичне заняття/дискусія:

3 балів – аспірант у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов'язкову та додаткову літературу,

2 бали – аспірант у цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності.

3. Презентація дослідження:

12-10 балів – аспірант творчо підійшов до презентації отриманих результатів: (1) наявний оригінальний сценарій (послідовність, таймінг, ролі, репліки), (2) обрані слухні способи презентації (матеріальні носії, просторова організація), (3) високий рівень інтерактивності (респонзивність, проблемність, ефективність, риторика).

9-8 балів – аспірант загалом виконав презентацію, проте слабким є один з трьох вищезазначених елементів успішності.

7-4 балів – аспірант виконав презентацію, але заслабкими виявилися два з трьох вищезазначених елементів успішності.

3-0 балів – студент провалив презентацію по кожному з трьох вищезазначених елементів успішності.

4. Підсумкова робота 12-8 балів.

Оцінювання за формами контролю:

b – це кількість балів за виконаний вид роботи; **n** – це кількість разів для виконання (значення **b** та **n** залежать від конкретного розподілу годин кредитів на даний курс);

Σ - це сума балів за вид роботи.

Види робіт		Семестрова кількість балів					
		Min b – 36 (балів)			Max b – 60 (балів)		
		b	×n	Σ	b	×n	Σ
Лекція	Теоретичні заняття (виклад і обговорення головних тем курсу)	2	6	12	4	6	24
Практичне заняття	Практичні заняття (дискусії на запропоновану тематику)	2	4	8	3	4	12
Презентація дослідження	Презентація	8	1	8	12	1	12
Підсумкова робота		8	1	8	12	1	12

Підсумкове оцінювання у формі іспиту: підсумкова кількість балів з дисципліни (максимум 100 балів), яка визначається як сума (проста або зважена) балів за систематичну роботу впродовж семестру. Іспит виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру. Таким чином, підсумкова оцінка складається із суми семестрової кількості балів та підсумкової контрольної роботи

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ**

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійн а робота
1	Гуманітарне знання. Трансформації на початку XXI століття	2	2	20
2	Форми засвоєння і передачі знання сьогодні. Криза розуміння	2	2	10
3	Взаємодія природничих і гуманітарних наук: Джаред Даймонд	2	1	15
4	Розум, наука, прогрес у 21 столітті: Стивен Пінкер	2	1	15
5	Гуманітарний вимір природничих наук: Стивен Вайнберг й Едвард Вілсон	2	1	20
6	Новітні технології та штучний інтелект: виклики для науки, етики та політики	2	1	20
	ВСЬОГО	12	8	100

Загальний обсяг - **120 год.**, в тому числі:

Лекцій - **12 год.**

Практичні заняття - **8 год.**

Самостійна робота - **100 год.**

Література:

1. Вайнберг Стивен. Объясняя мир. Истоки современной науки. – М.: АНФ, 2018. – 624 с.
2. Вайцзекер Ернст Ульріх, Війкман Андерс. Капіталізм, недалекоглядність, населення і руйнування планети. Доповідь Римського клубу. – К.: Саміт-Книга, 2019. – 276 с.
3. Даймонд Джаред. Ружья, микробы и сталь. – М.: АСТ, 2018. – 768 с.
4. Деннет Дэниел. Сладкие грезы. Чем философия мешает науке о сознании. – М.: URSS, 2017. – 304 с.
5. Марков Александр. Эволюция человека. Книга первая. Обезьяны, кости и гены. М.: М.: Астрель, 2011. – 464 с.
6. Каку Митио. Будущее разума. – М.: АНФ, 2015. – 502 с.
7. Марков Александр. Эволюция человека. Книга первая. Обезьяны, нейроны и душа. М.: М.: Астрель, 2011. – 512 с.
8. Пинкер Стивен. Как работает мозг. – М.: Кучково поле, 2017. – 672 с.
9. Пінкер Стивен. Просвітництво сьогодні. Аргументи на користь розуму, науки та прогресу. – К.: Наш формат, 2019. - 560 с.
10. Уилсон Эдвард. Смысл существования человека. Новое понимание эволюции. – М.: АНФ, 2018. – 214 с.
11. Фергюсон Ніл. Площі та вежі. – К.: Наш формат, 2018. – 552 с.
12. Харарі Ювал Ной. 21 урок для 21 століття. – К.: BookChef, 2018. – 416 с.
13. Bridle James. New Dark Age. Technology and the End of the Future. – London: Verso, 2018. – 320 p.
14. Diamond Jared. Upheaval. How Nations cope with Crisis and Change. Penguin Books, 2019. – 500 p.
15. Kaku Michio. The Future of Humanity. – Penguin Books, 2018. – 339 p.
16. Walsh Toby. 2062. The World That AI Made. – La Trobe University Press, 2018.
17. Аджемоглу Д., Робінсон Д. Чому нації занепадають. Походження влади, багатства і бідності. – К.: Наш формат, 2016
18. Баумейстер А. Буття і благо. – К.: Дух і літера, 2014.
19. Данн Д. Не очаровываться демократией. – М.: Издательство Института Гайдара, 2016.
20. Кукатас Ч. Либеральный архипелаг. Теория разнообразия и свободы. – М.: Мысль, 2011.
21. Петтит Ф. Республиканизм. Теория свободы и государственного управления. - М.: Издательство Института Гайдара, 2016.
22. Сен А. Идея справедливости. - М.: Издательство Института Гайдара, 2016.
23. Сэндел М. Справедливость. Как поступать правильно. – М.: Манн, Иванов и Фербер, 2013.
24. Nussbaum M. Frontiers of Justice. Disability, Nationality, Species Membership. - Cambridge Massachusetts, London: Harvard University Press, 2006.
25. Oderberg D., Chappell T. Human Values. New Essays on Ethics and Natural Law. – New York: Palgrave, 2004.
26. O'Neill O. Bounds of Justice. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004.